

Калабухова С.В.
*професор кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана
м.Київ, Україна*

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОДУКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА

В енциклопедичній літературі під поняттям «продукт» (від лат. *produce(re)* – створювати) розуміється результат людської праці у речовій або інтелектуальній формі; речовина, яка слугує матеріалом для виготовлення або вироблення чого-небудь; товар, який задовольняє бажання чи потреби ринку [1, с.113]. Отже, загальною властивістю продукту на відміну від дарів природи є те, що в нього вкладена людська праця.

Згідно Закону України «Про Національну програму інформатизації», інформаційним продуктом (продукцією) вважається документована інформація, яка підготовлена і призначена для задоволення потреб користувачів [2]. Гіпотетично можна припустити, що інформаційним продуктом бухгалтерського менеджменту є інформаційний документ, який підготовлений і призначений для прийняття рішень зовнішніми та внутрішніми користувачами. Варто зауважити, що у затвердженому на сьогоднішній день переліку типових документів, що створюються під час діяльності підприємств [3], не передбачається створення інформаційних документів для підготовки рішень.

Інформаційні документи серед інших видів документів вирізняють у документному потоці за ознакою аналітико-синтетичної переробки інформації. За цією ознакою розрізняють первинні та вторинні документи. Інформаційні документи зараховують до вторинних документів [4, с.281-329].

Необхідно зазначити, що аналітико-синтетична обробка обліково-звітних документів не обмежується використанням загальнонаукових методів пізнання аналізу і синтезу; їй притаманне також використання методу абстрагування, який допомагає виділити з усіх ознак документів, що циркулюють в системі управління підприємством, саме ті, котрі найбільш цікаві користувачам; а також використання методу узагальнення, який забезпечує згортання значного обсягу результатів конкретних досліджень та дозволяє сконцентрувати знання про управлінську проблему.

Оскільки прийняття рішень, як і обмін інформацією, є складовою будь-якої управлінської діяльності, управління розвитком підприємства є процесом постійної підготовки, розробки та реалізації управлінських рішень, що сприяють досягненню бажаного стану підприємства. Загалом підготовка рішень потребує фіксації наперед визначеного обсягу робіт щодо усунення проблемної ситуації, тому початковим документом для прийняття рішення слід вважати оформлене аналітичне завдання. Слід відмітити, що будь-яке завдання як вихідний документ на створення чогось нового існує у всіх галузях людської

діяльності, розрізняючись лише за назвою, змістом, порядком оформлення (наприклад, проектне завдання у будівництві, технічне завдання на проведення науково-дослідних робіт, бойове завдання, домашнє завдання тощо).

У теорії інформаційного пошуку вже склалася певна методика підготовки інформаційних (вторинних) документів [5, с.138-146]. Для підготовки аналітичних завдань в системі управління розвитком економічної системи підприємства пропонується модифікувати і адаптувати процедури цієї методики наступним чином:

- уточнення інформаційної потреби споживача (споживачів) інформації;
- визначення цільового призначення аналітичного завдання, яке відповідає інформаційному запиту споживача;
- підбір релевантних документів (таких, що відповідають суттєвості запиту користувача) і пертинентних документів (таких, що відповідають суттєвості проблеми);
- логічне перетворення вилученої з аналітичних записок інформації та отримання нової синтезованої інформації про предмет варіанту рішення управлінської проблеми;
- визначення структури та послідовний виклад змісту вторинної інформації в аналітичному звіті.

Нагадаємо, що в оптимальному управлінні система накопичення, переробки і синтезу інформації функціонує через процес прийняття рішення. Тому з позиції бухгалтерського менеджменту в процесі передачі інформації зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень необхідно розрізняти два види інформаційних продуктів: 1) зовнішні як результат аферентного синтезу зовнішніми користувачами оприлюдненої у фінансовій звітності інформації та 2) внутрішні як результат ефекторного синтезу інформації, яка в результаті зворотного зв'язку надходить у керуючу систему управління підприємством з метою підлаштування під головну мету розвитку його економічної системи.

Схематичне узагальнення процесу створення та використання інформаційних продуктів бухгалтерського менеджменту для проектування рішень внутрішніми користувачами в системі управління розвитком економічної системи підприємства запропоновано на рис.1.

Узагальнюючи вище наведене, під внутрішнім інформаційним продуктом бухгалтерського менеджменту пропонується розуміти аналітичне завдання, в якому задокументована інформація про бачення проблемної ситуації, намічено та підготовлено шлях задоволення інформаційних потреб внутрішніх користувачів у формі визначеного наперед обсягу робіт відносно обґрунтування окремого варіанту рішення управлінської проблеми. Слід додати, що накопичення аналітичних завдань сприятиме поповненню електронного архіву знань підприємства та прискоренню прийняття рішень внутрішніми користувачами.

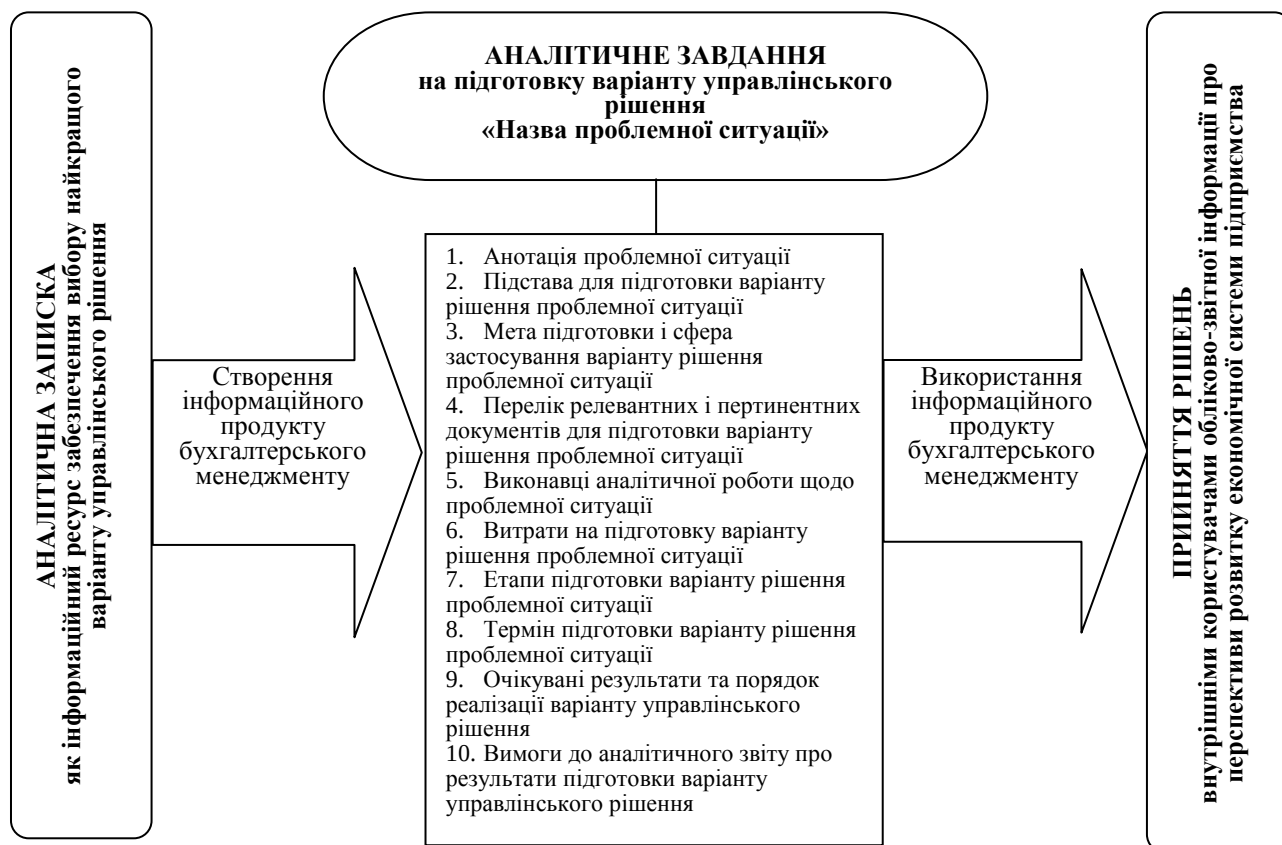

Рис.1. Інформаційний продукт бухгалтерського менеджменту у прийнятті рішень про перспективи розвитку економічної системи підприємства.

Розроблено автором

Список літератури:

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.3 / Редкол.: ...С.В.Мочерний (відп.ред.) та ін. – К.: «Академія», 2002. – 952 с.
2. Закон України «Про Національну програму інформатизації» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; Закон від 04.02.1998 № 74/98-ВР. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр>.
3. Перелік типових документів, що створюються під час діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів [Електронний ресурс] / Мін'юст України; Наказ від 12.04.2012 № 578/5. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0571-12>.
4. Кушнарєнко Н.М. Наукова обробка документів: підручник / Н.М.Кушнарєнко, В.К.Удалова. – 4-е вид., перероб. і доп.- К.: «Знання», 2006.- 334 с.
5. Грєчихин А.А. Информационные издания: типология и основные особенности подготовки / А.А. Грєчихин, И.Г. Здоров. – М.: Книга, 1988. – 272 с.